

Kommuneprogram

Rødt Hamar

Verdigrunnlag

Rødt er et sosialistisk arbeiderparti som prioriterer arbeidsfolks rettigheter, bærekraftig miljø- og klimapolitikk, og feministisk og antirasistisk arbeid.

Vi ønsker et progressivt skattesystem. Gjennom en sosial og rettferdig beskatning kan man styrke kommunal økonomi, slik at det offentlige kan prioritere de tilbudene og rettighetene vi alle har behov for.

Rødt mener at fellesskapet skal og må løse sine egne oppgaver, som samferdsel, helse, utdanning og kultur. Derfor vil vi motarbeide ethvert forsøk på å ytterligere privatisere de offentlige tjenestene. En offentlig sektor basert på rettferdighet, trygghet, varme, åpenhet og ærlighet skal ikke bare være et tilbud; det er en rettighet.

For Rødt er det avgjørende at vi fremmer en global bærekraftig miljø- og klimapolitikk. Dette innebærer rettferdig fordeling av ressursene. Rødt jobber for et samfunn hvor naturens tålegrenser setter rammene for menneskelig aktivitet, ikke kapitalismens behov for stadig vekst.

Rødt tar utgangspunkt i arbeiderklassens interesser, og vil styrke det organiserte arbeidslivet. Vi vil kjempe mot sosial dumping og svart arbeid, og ønsker å synliggjøre og fjerne useriøse aktører.

Vi ønsker å beskytte og styrke lokaldemokratiet. De senere årene har man sett en utvikling hvor sterke markedskrefter har klart å dreie handel ut av sentrum, til fordel for store og kapitalsterke kjeder. Ved å la befolkningen få større del i beslutningsgrunnlaget, vil man kunne flytte makt fra få hender til de mange.

Arbeidsliv

Et trygt og organisert arbeidsliv er en rettighet. Vi setter arbeidernes rettigheter i sentrum, og ønsker å styrke fagforeningene og trepartssamarbeidet i norsk næringsliv. I Hamar skal ingen måtte stå med lua i hånda.

Gjennom kollektive tariffavtaler bygges et sterkt og trygt arbeidsliv. Rødt Hamar vil at kommunen skal jobbe aktivt mot sosial dumping og bruk av korttidskontrakter.

Forutsigbarhet i arbeidslivet er en grunnleggende rettighet som sikrer trygghet for familier og enkeltpersoner. I Hamar innebærer dette faste, hele stillinger for de som ønsker det. Rødt Hamar vil ha en skikkelig gjennomgang av ufrivillig deltid i alle kommunale virksomheter. Skal vi bekjempe korttids- og løsarbeiderkontrakter, delt dagsverk og ufrivillig deltid, må kommunen gå i spissen. Rødt kan ikke akseptere at kommunen benytter seg av bemanningsbyråer.

Et uregulert arbeidsmarked svekker arbeidstakernes rettigheter. Å styrke fagforeningene sikrer arbeiderne mot utnyttning og at makt samles på få hender. Rødt Hamar ønsker å involvere og samarbeide med fagforeningene i mye større grad enn det som er tilfelle i dag. Vi vil sikre alle arbeidere et forutsigbart arbeidsforhold, med rett til planlagt fritid og kompensasjon ved ubekvem arbeidstid.

Solidaransvar er det viktigste våpenet mot useriøse aktører på arbeidsmarkedet. Solidaransvar innebærer at alle oppdragsgivere i en kontraktkjede er ansvarlig dersom arbeidstakerne lengst ned i kjeden ikke får utbetalt allmenngjort lønn fra sin arbeidsgiver. Dette motvirker situasjoner der den som vinner et anbud kan skylde på oppdragsgivere lenger ned i kjeden ved problematiske lønns- og arbeidsvilkår.

Useriøse forhold i norsk arbeidsliv må bekjempes på mange fronter. Kommunen har et særlig ansvar for at arbeidstakere behandles og lønnes skikkelig. Det krever aktiv oppfølging i kommunenes egne virksomheter og offentlige kontrakter. Rødt vil at alle kommunale oppdrag og kontrakter skal stille krav om maksimalt to ledd.

Kommunen skal være bevisst den rollen den har som oppdragsgiver og forbilde for private foretak. Ved anbuds- og konkurranseutsetting må kommunen vise større vilje og evne til å prioritere kvalitet, klima/miljø og arbeidernes rettigheter og sikkerhet, framfor pris. De billigste anbudene har en tendens til å slurve på et eller flere av disse punktene.

Vi vil innføre Telemarksmodellen ([link](#)) for anbud, og gjøre den til en del av innkjøpsreglementet. Ved anbudsutsettelse vil vi ha krav om godkjent lærebedrift med lærlinger i jobb. Dette ser vi som en ansvarliggjøring av Hamar kommune inn mot den yrkesfaglige utdanningen.

Rødt Hamar vil:

- ha et trygt og forutsigbart arbeidsliv, hvor normen er faste og hele stillinger.
- ha nulltoleranse for bruk av bemanningsbyråer ved offentlige anbud og tjenester.
- samarbeide med og styrke fagforeningene, gjennom å opplyse om og oppfordre folk i utsatte bransjer til å organisere seg. Trepartsmodellen må løftes frem som bærebjelken i arbeidslivet
- lytte til de som blir utnyttet og være et talerør for dem i kommunestyret.
- motarbeide videre privatisering og konkurranseutsetting av offentlige tjenester. Kommunen skal bygge opp sterke faglige miljøer, stole på egen kompetanse og redusere bruken av konsulenter.
- stille enda strengere krav ved offentlige anbud, bl.a. gjennom en oversiktlig kontraktkjede og krav om lærlinger i jobb.

Sekstimersdag

Sekstimers normalarbeidsdag vil være en miljøreform, likestillingsreform og velferdsreform. Det vil gi arbeidere mer fritid og det peker fram mot en annen økonomisk politikk.

Norske arbeidsfolk skaper stadig mer verdi gjennom sitt arbeid. Norge ligger på toppen i både BNP per innbygger og personlig konsum per innbygger, og forbruket øker. Til tross for dette er det snart 20 år siden økningen i verdiskaping ble tatt ut i økt fritid, da den femte ferieuka ble vedtatt i 2000. Vi mener at «mannen i gata» må få en større andel av denne kaka, men ønsker ikke at det skal tas ut i høyere lønn. Vi ønsker at arbeidsfolk skal ta ut dette i mer fritid.

Dersom vi skal bremse klimaendringene og redde miljøet må forbruket ned. En reduksjon i arbeidstid vil gi en nødvendig reduksjon i forbruk, men også gi økt fritid og frihet til norske arbeidstakere.

I verdens mest likestilte land er arbeidslivet fortsatt preget av store forskjeller mellom kvinner og menn. Kvinner er overrepresentert blant deltidsarbeidere og tjener langt mindre i snitt enn menn. Sekstimersdag vil gi de mange som jobber ufrivillig deltid, i hovedsak kvinner, ei lønn de kan leve av. Mange av de som allerede jobber deltid, og som ikke får høyere stilling eller som ikke orker å arbeide mer, vil få mulighet til full lønn. Dette vil gi svært mange et bedre grunnlag for økonomisk sjølstendighet og skape et mer inkluderende arbeidsliv.

Åttetimersdagen var radikal da forslaget først ble fremmet, men i dag tar vi det som en selvfølge. Rødt Hamar ønsker at kommunen går foran i det neste skrittet, som vi mener er uunngåelig på sikt. Ved å innføre en prøveordning med sekstimersdag, har vi muligheten til å kartlegge og evaluere virkningen. Der dette har blitt prøvd ut ser man at produktiviteten ikke går ned. Folk jobber mer effektivt og behovet for pauser i løpet av arbeidsdagen blir mindre.

Rødt Hamar vil:

- at vanlige folk skal få en større del av merverdien de er med på å produsere.
- sørge for at de som i dag jobber deltid, pga. dårlig helse eller utfordrende livssituasjon, skal få full lønn.
- ha en prøveordning med sekstimersdag.

Antirasisme og inkludering

Rødt er et antirasistisk parti og jobber for at ingen skal diskrimineres på grunn av hudfarge, religion, kultur eller etnisitet. Byen vår er åpen for alle.

Rasisme er farlig fordi det fører til utestengelse, hat og vold, og fordi det splitter og setter oss opp mot hverandre. Det ødelegger solidariteten og fellesskapet blant folk, og ødelegger viljen til å hjelpe andre som trenger det.

Hamar har råd, rom og plikt til å ta imot mennesker på flukt og til å sørge for at de av oss som har flerkulturell bakgrunn får delta i samfunnet på like fot. Derfor vil vi arbeide for at kommunen følger anbefalingene fra FN i flyktningpolitikken som et minimum, og legger til rette for at asylsøkere kan jobbe mens de venter på svar på søknaden. Hamar kommune har ansvaret for inkludering, og det må bevilges penger etter behov.

Idrett og kultur er viktige inkluderingsarenaer. Derfor skal Hamar Kommune legge til rette for at enda flere får muligheten til å delta i dette fellesskapet. Rødt Hamar vil gi økonomisk støtte til foreninger som gjennomfører konkrete inkluderingstiltak.

Rødt Hamar vil:

- at asylsøkere skal få kunne jobbe mens de venter på svar på søknaden.
- styrke de viktigste inkluderingsarenaene, idrett, kultur og arbeidsliv slik at enda flere får delta.
- gi støtte til foreninger som gjennomfører konkrete inkluderingstiltak.

Eiendom og sentrumsutvikling

En god og funksjonell bolig er en menneskerett. De siste årene har lavtlønte sett at muligheten for å få en god funksjonell bolig er blitt vanskeliggjort fordi prisveksten på boliger har løpt ifra lønnsveksten. Dette ekskluderer altfor mange fra markedet, samtidig som tanken om stadig vekst tiltrekker seg spekulanter. Rødt Hamar vil støtte en eiendomsskatt som i større grad sørger for sosial utjevning.

Rødt Hamar vil ha en boligpolitikk som sikrer alle like muligheter til et sted å bo. Det har de siste årene vært en ekstrem prisvekst i boligmarkedet på Hamar, noe som både skaper og forsterker økonomiske forskjeller. For ungdom, lavtlønte eller midlertidig ansatte er det nesten umulig å komme seg inn på markedet. For mennesker uten en finansielt sterk familie kan prisfall, renteøkning og arbeidsledighet utløse en personlig gjeldskrise. Det bør være mulig å ha et sted å bo uten at en utsetter seg for denne risikoen.

Boliger blir lett et lukrativt spekulasjonsobjekt for dem som har mye penger. Dette er urettferdig og krever andre politiske løsninger enn det markedet kan tilby. Derfor går Rødt inn for en ny boligsektor for kjøp og salg utenfor markedet. Rødt Hamar mener at kommunen bør etablere en ikke-kommersiell boligsektor; et boligtilbud med pris skjermet for markedssvingninger. Dette kan f.eks. gjøres gjennom å opprette et kommunalt eiendomsselskap. Målet er å sikre at de som i dag ikke kommer inn på markedet, får en rimelig bolig av god kvalitet.

En stadig fortetting av bymiljøet legger press på viktige friluftss- og rekreasjonsområder. Vi må bevare alle grøntområder som f.eks. Tigern, Ankerskogen, Klukhagan, Furuberget og områdene rundt Børstad fri for ytterligere bebyggelse.

Hamar sentrum må utvikles på en måte som forsterker de elementene i bystrukturen som former byen og gir den særpreg. Det må vektlegges bevaring og nytenkning framfor rivning og profitt. Byens karakter er det som gjør den attraktiv og den må forsterkes og framheves, ikke ødelegges.

Hamars bysentrum kan gjøres attraktivt for nye beboere og nye næringsaktører ved å fylle ut hull i bybildet med spennende arkitektur. Flere familier kan bo i sentrum, men da må vi legge til rette for en boligbygging som gir mulighet for sosiale møteplasser, og som tar barnefamilienes behov om gode leiligheter og gode uteområder på alvor. Lekeområder for barn må prioriteres ved bygging i sentrum. Behovet for en sentrumsnær barneskole er en naturlig konsekvens av utbyggingen og fortettingen. Opprinnelig er Tjuvholmen regulert til barnehage og skole, og det er helt naturlig at kommunen bør jobbe videre med denne idéen.

Kommunedelplan for hele strandsonen fra Skibladnerbrygga til Espern, bør være en del av sentrumsplanen. Tjuvholmen tåler en forsiktig utbygging, først og fremst som rekreasjonsområde, dernest offentlig infrastruktur som skole og barnehage. Tjuvholmen kan alternativt bygges ut med leiligheter for førstegangsetablerere og med vekt på å skape

sosiale rom og aktiviteter knyttet til småbåthavna. Tjuvholmen og Åttemetersplanet er også gode steder for etablering av grøntområder.

Rødt Hamar støtter alternativ vest ved valg av jernbanetrasé. Hamar sentrum er avhengig av trafikken som kommer fra den nåværende togstasjonen. Å flytte stasjonen til Vikingskipet, som foreslått ved alternativ øst, vil svekke næringsgrunnlaget til bedriftene i Hamar sentrum. Vi mener Hamar vil tjene på å ha en sentrumsnær togstasjon. Øst krever nedbygging av matjord og splittelse av jorder. I tillegg vil øst ramme Åkersvika hardere. Derfor er det tydelig for Hamar Rødt at valg av vestlig trasé er det som vil gagne Hamar best.

Hamar Rødt kjemper for at området fra undergangen ved dagens stasjon mot Skibladnerbrygga skal utvikles til fellesareal uten bilparkering, og at dette ikke omreguleres til utbyggelse av kommersielle virksomheter. Rødt Hamar mener at dette i det lange løp vil dempe mulighetene for utbygging, og vil sørge for en mer sammenhengende strandsoner med et utvidet Koigenområde.

Vi ønsker en progressiv eiendomsskatt med et høyere bunnfradrag. På den måten vil færre måtte betale, mens de som har bredest skuldre må bære de tyngste lassene. En rettferdig beskatning er et av de viktigste virkemidlene for å utjevne sosiale forskjeller.

Rødt Hamar vil:

- etablere et kommunalt eiendomsselskap som har til formål å skaffe rimelige boliger til de som ikke kommer inn på markedet (leie, kjøp, salg)
- verne grøntområdene våre
- bevare de elementene og bygningene som gir byen Hamar særpreg
- støtte den vestlige jernbanetraséen.
- regulere/motarbeide kommersiell utbygging i strandsonen, og mener at rekreasjons- og grøntområder bør prioriteres her.

Samferdsel og miljø

Et godt, billig og forutsigbart kollektivtilbud fører til at flere lar bilen stå. Å satse på kollektiv transport er et av de viktigste, og enkleste, klimatiltakene kommunen kan gjennomføre.

Busstilbudet til og fra sentrum må forbedres betydelig. Enkelte områder, spesielt øst for E6, mangler et effektivt kollektivtilbud, f.eks. Kåtorp, Ridabu, Øvre Vang og Ingeberg. B4, som går mellom Sandvika og Ingeberg, må ha like hyppige avganger som de øvrige bybussene. Det bør innføres en fastpris på 10 kroner for hele kommunen. Der det er lite tjenlig med

faste bussruter bør det lages et godt tilbud med tilkallingsbuss. Busstilbudet må også være godt i feriene og helgene.

Syklende og gående må prioriteres fremfor personbiltrafikk. Hamar preges av flere trafikkfarlige skoleveier. I tillegg er tillatt å parkere langs mange gater i byen, noe som hindrer framkommelighet og sikt. Rødt Hamar ønsker å gjøre Strandgata til en gate forbeholdt kollektivtrafikk og vareleveranser, og legge til rette for syklende. I første omgang ønsker vi en prøveordning med bilfritt på lørdager og søndager. Mindre trafikk i denne gata vil gjøre bruken av Strandgateparken og lekeplassen vesentlig tryggere og mer attraktiv. I tillegg vil dette legge til rette for en bedre opplevelse ved Strandgatas tallrike kaféer. Med bilfri gate vil også parkeringslommene bli overflødige, noe som vil åpne for mulighetene til å lage en sykkelvei. Vi ønsker et sammenhengende sykkelnett gjennom hele byen.

Rødt har nulltoleranse for nedbygging av matjord. Det er også svært viktig at all dyrka mark brukes på en god måte.

Konkrete og forpliktende tiltak for å nå de klimamålene kommunen har satt seg må prioriteres, og Rødt har vilje til å bruke penger fra kommunebudsjettet for å få økonomien i disse tiltakene på plass.

Hamar Rødt vil:

- styrke busstilbudet til og fra sentrum.
- innføre fastpris på 10 kr. for bybusser hele året.
- trygge skoleveiene til barna våre, gjennom bl.a. å satse på et sammenhengende sykkelnett gjennom hele byen.
- ha en prøveordning med bilfritt i Strandgata.
- ha nulltoleranse for nedbygging av matjord, og anser det som svært viktig at all dyrka mark holdes i god hevd
- fremme konkrete og forpliktende tiltak for å nå klimamålene kommunen har satt seg

Oppvekst og utdanning

Barna våre er den viktigste ressursen vi har, og den siste posten hvor kommunen skal fram med sparekniven. Vi trenger konkrete, forskningsbaserte tiltak som fremmer læring og utvikling. En mett mage og et klart hode er en forutsetning, og derfor ønsker vi matsservering i skole og barnehage og et samfunn som tar psykisk helse på alvor.

Skolen og barnehagen er kommunens viktigste verktøy for å utjevne forskjeller mellom folk. Her møtes barn på tvers av samfunnslag og kultur. Alle skal få et gratis, godt og likeverdig utdanningstilbud uavhengig av kjønn, nasjonalitet, funksjonsevne, foreldres inntekt og hvor i

kommunen du bor. Rødt Hamar går inn for en skole uten foreldrebetaling, med gratis SFO og et næringsrikt måltid hver dag på alle skoler/barnehager i Hamar.

Vi vil at skolen skal være leksefri. Skolearbeidet skal foregå på skolen der elevene kan få hjelp etter behov. Skolevesenet i Norge har gått igjennom en høyrebølge med økt fokus på måling og testing, og vi mener tiden på skolen må brukes mer fornuftig. I tillegg ser vi at lærere stadig får nye oppgaver i fanget; oppgaver de verken har tid eller kompetanse til å utføre. Derfor ønsker vi flere spesialiserte yrkesgrupper, med variert bakgrunn og kompetanse, inn på alle skoler. Psykisk helse og livsmestring må settes enda tydeligere på agendaen, noe som tilsier at vi trenger en styrking av teamet rundt læreren.

Rødt Hamar vil arbeide for at man legger mindre press på barnehagen, og lar pedagogene arbeide med leken i sentrum. Lek er en viktig arena for utvikling av hele mennesket. Dette kan man bl.a. gjøre gjennom mindre kartlegging av språkkunnskaper, mindre fokus på at barn skal arbeide på digitale plattformer og mindre fokus på ferdigheter som hører skolen til.

Rødt Hamar vil arbeide for flere ansatte i barnehagene, som tilbyr både pedagogisk og annen barnefaglig kompetanse. Å sikre at barnehagene har minst 50 % barnehagelærere vil være prioritert i programperioden.

Rødt mener utdanning på alle nivåer er et offentlig ansvar. Vi vil nekte private som driver med profitt som formål å etablere seg med utdanningstilbud i Hamar. Utdanningstilbudet skal ha rom for et mangfold av pedagogiske retninger.

Rødt Hamar vil utvide forsøksordningene med leksefri skole, og sørge for en god evaluering i løpet av skoleåret 2020/2021. I disse evalueringene er det viktig at alle relevante parter er involvert, som FAU, skoleledere, lærere, elever osv.

Rødt Hamar mener at det må åpnes for et bredere kulturtilbud for barn og unge. Fritidsklubber, øvingslokaler, idrettslag m.m. skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomisk og sosial status. Vi ønsker en styrking og utvidelse av det lavterskeltilbudet vi i dag har på Seaside. Lokalene på Kulturhuset krever ofte at man må reservere i god tid, og setter demper for spontane og uorganiserte aktiviteter.

Rødt Hamar mener at kommunen må ta et tydeligere ansvar for å sikre at barn og unge i alle sosiale lag får tilgang til det samme tilbudet. Dette skal gjøres ved å tilby gratis eller rimelige kulturopplevelser. Samarbeidspartnere som NAV, barnevern og frivillige organisasjoner kan bidra til at dette tilbudet når de som faktisk trenger det.

Rødt Hamar vil styrke ordninger som Natteravn for å sikre ungdom et trygt oppvekstmiljø. En sterkere tilstedeværelse av ansvarlige voksne i bynære områder på ettermiddags- og kveldstid, vil åpne opp og gjøre flere arenaer sikre for alle.

Vi ønsker å se på mulighetene for en kommunal tilskuddsordning innen idrett og kultur. Målet er å gjøre fritids- og kulturaktiviteter tilgjengelig for alle, uavhengig av bakgrunn og lommebok. Et godt og bredt tilbud av organiserte og uorganiserte aktiviteter for barn er

beviselig et av de beste tiltakene for å heve kvaliteten på integrering og inkludering, samtidig som det hindrer ungdom i å reke gatelangs.

Rødt Hamar vil:

- ha en skole uten foreldrebetaling, med gratis SFO
- innføre et næringsrikt måltid hver dag i alle skoler og barnehager
- at skolen skal være leksefri
- jobbe aktivt for å styrke barns psykiske helse. Det viktigste tiltaket er spesialiserte grupper inn som støtte til undervisningspersonell.
- at barnehagene skal preges av mer lek, og mindre fokus på ferdigheter og kartlegging
- nekte private som driver med profitt som formål å etablere seg med utdanningstilbud i Hamar. Utdanning er et offentlig ansvar; ikke butikk
- legge til rette for et bredere kulturtilbud for barn og unge
- styrke ordninger som Natteravn, for å sikre ungdom et godt og trygt oppvekstmiljø

Helse og velferd

En verdig og trygg alderdom er noe av det viktigste en velferdskommune kan tilby sine innbyggere. Velferd er et offentlig anliggende, og skal ikke under noen omstendigheter være butikk. Rødt skiller mellom kommersielle og ideelle aktører.

Å legge opp til stor grad av individuell valgfrihet er også mulig med offentlig eierskap. Derfor vil Rødt Hamar jobbe aktivt mot at private, kommersielle aktører får innpass innenfor helsevesenet og heller sikre gode nok forutsetninger for det offentlige tilbudet. Rødt Hamar ønsker at flest mulig skal få lov til å bo hjemme så lenge som mulig. Derfor må det kommunale rehabiliteringstilbudet styrkes, gjennom flere kommunalt ansatte fysioterapeuter og ergoterapeuter. Det er ofte en lang prosess for å få seg en omsorgsbolig eller sykehjemsplass den dagen det er behov for det. Når man ikke lenger kan bo hjemme, må det offentlige sørge for en omsorgsbolig/sykehjemsplass så fort som mulig.

Velferdsprofitørene skal ikke ha en plass i offentlig tjenesteyting. Kommunen må ta tilbake driften og ansvaret for alle offentlige tjenester. Det er kommunen som har ansvar for å sikre alle innbyggernes grunnleggende behov, og der de ikke greier dette må de aktivt fremme frivillighets- og ideelt arbeid. Kommunen må gi økonomiske rammer som fremmer frivillighet, og sikrer kvaliteten på tjenestene de frivillige tar hånd om.

Fattigdomsbekjempelsen må være aktiv og konkret. Barnetrygden skal ikke være en del av beregningsgrunnlaget for sosialhjelp. Det er urettferdig at allerede fattige familier skal fratras barnetrygden. Sosialhjelpen må være høy nok til at familier og enkeltpersoner ikke blir stigmatisert og utestengt som følge av dårlig råd.

Rødt Hamar vil:

- jobbe aktivt mot at private, kommersielle aktører får innpass innenfor helsevesenet
- styrke det kommunale rehabiliteringstilbudet, slik at folk kan bo hjemme så lenge som mulig
- ha en aktiv og konkret fattigdomsbekjempelse. Urettferdige tiltak, som at barnetrygden er en del av beregningsgrunnlaget for sosialhjelp, må stanses
- Legevakten må få styrket sin kompetanse knyttet til psykisk helse og det må utvikles tilbud i tråd med det brukergruppene ønsker for akutte situasjoner.